

AVUSTURYA EĞİTİM SİSTEMİ

Arş. Gör. İnayet PEHLİVAN*

I. GİRİŞ

Orta Avrupa'nın güneyinde, denize kıyısı bulunmayan dağlık bir ülke olan Avusturya'nın yüzölçümü 83.855 Km², nüfusu (1985) 7.557.700'dür. Büyük ölçüde kentleşmiş bir ülke olan Avusturya'da yirminci yüzyılın sonlarında ülke nüfusunun yaklaşık yarısı, nüfusu 100.000'in üzerindeki kent ve kasabalarda, beşte biri de Viyana'da yaşamaktadır. Avusturya'luların hemen hemen tümü Almanca konuşur (Ana Britanica, 1987, s. 47).

1920 Anayasasına göre Avusturya demokratik bir cumhuriyettir. Federal bir devlet olan Avusturya kendi kendini yöneten dokuz eyaletten oluşur. Bu eyaletler, Burgenland, Karnten, Aşağı Avusturya, Yukarı Avusturya, Salzburg, Steimark, Tirol, Vorarlberg ve Viyana'dır. Bu eyaletlerden her birini, bir valinin başkanlık ettiği hükümetler yönetir (Ana Britanica, 1987, s. 50).

II. Dünya Savaşı sonrasında Avusturya'da doğum oranı ve yaşam süresi artmış ve büyüyen nüfus, özellikle batı eyaletlerinde, sanayi tarımın yerini aldıkça giderek kentleşmiştir. Bununla birlikte, birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi nüfusun büyüme hızı oldukça düşük, yaşam süresi ise uzun olduğundan, Avusturya nüfusu giderek yaşlı bir nüfus halini almaktadır. 1971-1981 yılları arasında ülke nüfusunun yıllık büyüme hızı yalnızca % 0.06'dır. 1980'lerin başında 15 yaşın altındaki nüfusun toplam nüfusa oranı % 20'den az, 60 yaşın toplam nüfus içindeki payı ise % 20'dir (Ana Britanica, 1987, s. 49).

Avusturya ekonomisini iki etken biçimlendirmiştir. Ülke, ancak yarısı tarımsal üretim için kullanılabilen dağlık bir alanda yer alır. Bunun bir sonucu olarak ekonominin temeli sanayi, ticaret ve ihracatın başarısına dayanır. 1984 yılında gayri safi milli hasıla 68.800.000.000 Ameri-

* A.Ü. Eğitim Bilimleri Fkaültesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü

kan Doları, kişi başına düşen GSMH ise 9.110 ABD Dolarıdır. 1970-1980 yılları arasında GSMH'daki artış oranı % 3.4'tür (Ana Britanica, 1987, s. 49).

Avusturya'da Devlet eğitim sisteminin başlangıcı, Maria Teresa dönemindeki 1774 okul reformuna gider. 1869'da İmparatorluk Eğitim Yasası, zorunlu eğitime girişi düzenlemiş ve zorunlu eğitim süresini altı yıldan yedi yıla çıkarmıştır. 1918 yılından sonra Viyana Eğitim Yetkilisi Otto Glöckel, okul sisteminde pedagojik düşünce açısından bugün bile etkili olan yeni bir yapı önermiştir. Glöckel, bütün çocukların cinsiyet ve sosyal geçmişine bakılmaksızın mümkün olan en iyi eğitim fırsatlarından yararlanmalarını sağlamıştır. 1927'de temel eğitim yaygınlaştırılarak, 14 yaşına kadar bütün çocuklar için zorunlu eğitim sağlanmıştır. 1962 yılında Avusturya eğitim sistemi, kapsamlı bir eğitim yasası ile bütünüyle yeniden örgütlenmiş ve zorunlu eğitim dokuz yıla çıkarılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin "pedagoji akademileri"nde yetiştirilmesi benimsenmiştir. Daha sonra Avusturya'da 1969/1970 yıllarında başlayıp günümüze kadar süren yeni bir eğitim reformunun başladığı görülür (Austria Facts And Figures, 1988, s. 118).

Avusturya eğitim sisteminin yasal dayanağı 1962 Eğitim Yasasıdır. Bütün ülkede eğitim sistemi aynıdır. 1962 Eğitim Yasasında, din, dil, ırk, cinsiyet ve sınıfına bakılmaksızın bütün çocukların devlet okullarına girebileceği belirtilmiştir. Ayrıca 1975 yılından beri devlet okullarında eğitim karma ve parasızdır. Öğrenciler altı yaşında okula başlar ve zorunlu eğitim dokuzuncu yılın sonunda biter (Austria Facts and Figures, 1988, s. 118).

2. AVUSTURYA EĞİTİM SİSTEMİNİN AMAÇ VE POLİTİKALARI

Avusturya eğitim sisteminde, bugün eğitim sistemine katılan çocukların, 21. yüzyılın kadın ve erkekleri olacakları gözönüne alınarak, onların çağın gerekleriyle başa çıkabilmeleri için çocukluk ve gençlik çağında eğitilmeleri, geleceğe hazırlanmaları ve toplumun durumuyla yakından ilgilenmeleri amaçlanmaktadır. Yüksek endüstrileşme düzeyine ulaşmış birçok ülke gibi, Avusturya'da da 1960 ve 1970'li yıllarda büyük bir eğitim patlaması olmuş ve eğitim sisteminde uzun dönemli değişimler gerçekleştirilmiştir (The Austrian Educational System, 1984, s. 5).

Federal yönetim Avusturya eğitim sisteminde yer alan okulların daha modern ve insancıl bir hale getirilmesi için sürekli bir çaba içinde-

dir. Okulun işlevi, genç insanları meslek yaşamına hazırlamak ve onların kişilik gelişmelerine katkıda bulunmaktır. Federal yönetim okul sisteminde güzel sanatlar eğitimine de özel bir önem vermektedir (The Austrian Educational System, 1984, s. 5).

Ayrıca, devletin benimsediği önemli eğitim politikalarından biri de mesleki okulların ve mesleki eğitim programlarının geliştirilmesi ve düzenlenmesidir (The Austrian Educational System, 1984, s. 5).

25 Temmuz 1962 tarihli "Okul Örgütlenme Yasası"na göre, Avusturya okulları aşağıdaki amaçları gerçekleştirmekle görevlendirilmiştir: (World Survey Of Education, 1971, s. 165).

"Genç insanların ilgi ve yetenek potansiyellerinin geliştirilmesini teşvik etmek, farklı kurs ve çalışmalarla onların farklı aşamalarda geliştirilmesini sağlamak ve onlara iyi, güzel ve gerçeklere uygun, ahlaki, dini ve sosyal değerleri kazandırmak."

Avusturya eğitim sisteminin amaçları arasında ayrıca şunlar yer almaktadır: Genç insanları demokratik ve federal Avusturya Cumhuriyeti'nin sağlıklı, yetenekli, dürüst ve sorumlu üyeleri olarak yetiştirmek. Onların, diğer insanların felsefi ve politik düşüncelerine karşı açık görüşlü, bağımsız yargı ve sosyal anlayış kazanmalarını teşvik etmek. Onların Avusturya, Avrupa ve dünyada sevgi, özgürlük ve bağımsızlığı koruma gibi genel insanlık görevlerini yerine getiren, toplumun ekonomik ve kültürel yaşamına katılma sorumluluğunu kazanmış kişiler olarak yetiştirmektir (World Survey Of Education, 1971, s. 165).

3. AVUSTURYA EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI

Avusturya eğitim sisteminin yapısını, okul sistemi ve eğitim yönetiminin yapısı olarak iki başlıkta incelemek olasıdır.

3.1. Okul Sisteminin Yapısı

Avusturya okul sistemi oldukça bütüncül bir nitelik taşımakta, mesleki eğitime özel bir önem verilmekte ve bu süreç içerisinde öğrencilerin alan değiştirmelerine olanak tanınmaktadır. Temel özellikleriyle Avusturya eğitim sistemi aşağıdaki gibidir.

3.1.1. Okulöncesi Eğitim

Avusturya eğitim sisteminde okulöncesi eğitim, bir çocuğun doğumundan okula başlamasına kadar geçen dönemde onun tüm kişili-

ğinin geliştirilmesini amaçlar. Ayrıca ailedeki eğitimin tamamlanması ve çocuğun örgün eğitime iyi bir başlangıç yapmasını sağlanması diğer amaçları oluşturur. Bu amaçlarla Avusturya'da ailenin eğitimsel kapasitesinin geliştirilmesi çalışmaları yapılmaktadır. 1-3 yaş arasındaki çocuklara "günlük bebek bakım merkezleri"nde eğitim sağlanır. 3-6 yaş arasındaki çocuklar için anaokulları bulunmaktadır. Bu okullar, hem ailedeki eğitimi tamamlar hem de çocuğun örgün eğitime iyi bir başlangıç yapmasını sağlar. Okulöncesi eğitim zorunlu değildir (Austria: Organization in 1977-1979, s. 21).

3.1.2. İlköğretim

Avusturya'da zorunlu eğitim 6 yaşında başlar ve 9 yıl sürer. Bunun ilk dört yılını ilkokullar oluşturur (Volksschule), öğrenciler 10 yaşında ilkokulu tamamlar (The Austrian Educational System, 1984, s. 107).

3.1.3. Ortaöğretim

İlkokulun dördüncü sınıfından sonra öğrenciler üç okul sisteminden birine geçerler. Bu okullar şunlardır: (Ek-1).

a) İlkokulun devamı niteliğindeki ortaokullar: Bu okullar dört yıllık eğitim sağlar ve buradan mezun olanlar bir yıllık politeknik kurslara katılır. Bunu iki yönlü meslek eğitimi izler. Bu sistem çıraklık ve yarı zamanlı okullarda eğitimi içerir ve süresi 2 ile 4 yıl arasında değişir (Austria Facts and Figures, 1988, s. 118).

b) Temel ortaöğretim okulları (Hauptschule): Bu okullarda kurslar 8. yılın sonunda sona erer. Dördüncü sınıfı tamamlayan bir öğrenci yetenek ve eğilimine göre, orta veya yüksek mesleki okullara yönelebilir. Orta veya yüksek mesleki okullarda çalışmaları yeterli öğrenciler bir okul bitirme belgesi alarak isterlerse üniversiteye girmeye hak kazanırlar. Sanat kolejleri için başvuranların özel sınavlara girmeleri şarttır (Austria Facts And Figures, 1988, s. 120).

İlköğretimin devamı olan okullarda üstün başarı gösteren bir öğrenci, temel ortaöğretim okullarının üst sınıflarına transfer edilebilir. Yine mesleki okullarda bulunan öğrenciler uzmanlık kursları ile bir yüksek okula devam edebilir. İki yönlü meslek eğitimi mezunları, orta veya yüksek meslek okullarının programlarına özel olarak katılmak koşuluyla okul bitirme belgesi almaya hak kazanırlar (Austria Facts And Figures, 1988, s. 120).

c) Genel ortaöğretim okulları: Bu sistem üç tür okulu kapsar. Genel liseler, fen liseleri, ticari bilimler liseleri. Bu üç tip okulun ilk iki sınıfında aynı program izlenir. Okul tipleri arasındaki farklılıklar üst sınıflarda belirginleşir (Austria Facts And Figures).

3.1.4. Mesleki Eğitim

Avusturya'da mesleki eğitim çok önem verilen bir konudur. Aynı zamanda mesleki eğitime giriş zorunluluğu vardır. Başlıca mesleki eğitim kurumları, iki düzeyli çıraklık eğitimi programları (iş başında ve mesleki okullarda eğitim), orta mesleki okullar ve orta düzeyde tam zamanlı meslek liseleridir.

Orta düzeyli mesleki okullarda öğrencilere, genel eğitim ve seçilen alanlarda daha derin ve geniş bir eğitim olanağı sağlanır. Uzmanlık alanlarında bağımsız olan bu okulların öğretim süresi 1 ile 4 yıl arasında değişir. Bu okullara ilköğretimin devamı, temel ortaokullar veya genel liselerin 8. yılını başarıyla tamamlamış öğrenciler girebilir. Konuların teknik özelliklerine göre, kursların süresi değişebilir. Orta mesleki okulların çok önemli olanlarından bazıları şunlardır; teknik okullar, ticaret okulları, el sanatları okulları, büro ve yönetim okulları, kadınlar için ev işleriyle ilgili okullar, ortadüzeyle tarım ve ormancılık enstitüleri (The Austrian Educational System, 1984, s. 13).

Tam zamanlı mesleki ve teknik liseler 5 yıllık kurslarla genel eğitimin yanında öğrencilerin dilediği alanlarda tam olarak yetişmelerini sağlar. Kurslar bir bitirme sınavı ile sona erer ve öğrenciler üniversiteye girmeye hak kazanırlar veya hizmet sektörüne katılırlar. Mesleki ve teknik liselere ilkokulun devamı olan okulların, temel ortaokulların ve genel ortaokulların 8. sınıfını başarı ile tamamlamış olan öğrenciler kabul edilir. Okula girişten önce birinci yılda, standart bir test serisinin ortalamalarına göre bütün öğrencilerin yetenekli olduğu alanlar kararlaştırılır. Önemli mesleki ve teknik liseler şunlardır; teknik ve ticaret eğitimi kuruluşları, turizm ve ticaret meslek enstitüsü, iş akademisi, kadınlar için ev bilgilerinin verildiği kuruluşlar, orta düzeyli tarım ve ormancılık enstitüleri (The Austrian Educational System, 1984, s. 13).

3.1.5. Yükseköğretim

Avusturya'da yükseköğretim kuruluşları üniversite ve kolejlerden oluşur ve bu kurumlar "Bilim ve Araştırma Bakanlığı"na bağlıdır. Yükseköğretim kuruluşları eğitim ve araştırma konularında özerktir (The International Encyclopedia Of Higher Education, 1978, s. 566).

Üniversite çalışmalarının amacı, gelecekteki bilim adamlarının yetiştirilmesi, bilimin geliştirilmesi ve meslekler için gerekli temel bilgilerin verilmesidir. Üniversiteler, özgür bilim ve eğitim, farklı öğretim ve yöntemlere açıklık, çalışmalarda bağımsızlık, öğretmen ve öğrenci arasında işbirliği, ve özerklik ilkelerine göre örgütlenmiştir (Austria: Organization Of Education İn 1977-1989, s. 33).

1988 yılında Avusturya'da 18 üniversite ve Akademi bulunmaktadır. Bu okulların kuruluş tarihleri aşağıda belirtilmiştir: (Austria Facts And Figures, 1988, s. 124).

- 1- Viyana Üniversitesi (1365)
- 2- Graz Üniversitesi (1585)
- 3- Innsbruck Üniversitesi (1669)
- 4- Salzburg Üniversitesi (1619, 1962'de yeniden kuruldu)
- 5- Viyana Teknik Üniversitesi (1815)
- 6- Graz Teknik Üniversitesi (1811)
- 7- Leoban Mining Üniversitesi (1840)
- 8- Viyana Tarım Üniversitesi (1872)
- 9- Viyana Veterinerlik Üniversitesi (1767)
- 10- Viyana Ekonomi Üniversitesi (1898)
- 11- Linz Üniversitesi (1962)
- 12- Klagenfurt Pedagoji Üniversitesi (1970)
- 13- Viyana Güzel Sanatlar Akademisi (1962)
- 14- Viyana Müzik ve Sahne Sanatları Koleji (1817)
- 15- Salzburg "Mozart" Müzik ve Sahne Sanatları Koleji (1870)
- 16- Graz Müzik ve Sahne Sanatlar. Koleji (1815)
- 17- Viyana Uygulamalı Sanatlar Koleji (1963)
- 18- Linz Sanatsal ve Endüstriyel Tasarım Koleji (1973)

Avusturya üniversiteleri ve sanat kolejleri, ülkenin eğitim ve araştırma merkezleridir. Eğitimin amacı, ülkede araştırma kuruluşları ve önemli konularda çalışacak genç bilim adamlarının geleceğe hazırlanmaları ve mesleki nitelik kazandırmaktır. Mezunlar bir üniversite diploması alırlar, daha sonra bu kişilere master ve doktora dereceleri açıktır (The Austria Educational System, 1984, s. 34).

Avusturya üniversitesinde halka açıklık ilkesi benimsenmiştir. Eğitimsel gerekleri yerine getirebilen herkes üniversite, fakülte veya kollejlere girebilir. Bu ilke, eğitim fırsatlarının eşitliğini sağlama amacını taşımaktadır. 1972'den beri üniversitelerde kitap ve diğer eğitim materyalleri parasızdır. Ayrıca öğrencilik sürecinde başarı gösteren ancak finansal açıdan yetersiz öğrenciler para yardımına hak kazanır. Bazı demokratik kuruluşlar, üniversite ve kollejlere sürekli araştırma olanakları ile bunları derleme ve serbestçe yayınlama olanağı sağlar (The Austrian Educational System, 1984, s. 35).

3.2. Eğitim Yönetiminin Yapısı

Avusturya eğitim sistemi içinde, Eğitim ve Sanat Bakanı'na danışmanlık yapmak üzere "Okul Reform Komisyonu" kurulmuştur. Bu komisyon içindeki alt komisyonlar, yapı, yöntem, sistemin geliştirilmesi, öğretici kadro, ekonomi gibi özel alanlarda çalışmalar yapmaktadır. Bu komisyonların üyeleri, okul yetkilileri, aileler, öğretmenler, gençler ve üniversite eğitimcilerinin temsilcilerinden oluşur. Komisyonun diğer üyeleri, yasal örgütlerin temsilcileri ve kilise temsilcileridir (Austria Facts and Figures, 1988, s. 122).

Aynı şekilde, mesleki eğitimle ilgili konularda Bakana danışmanlık yapmak üzere özel bir komisyon kurulmuştur. Deneysel projeler ve okulların geliştirilmesi amacıyla bir destekleme merkezi ile Viyana, Graz ve Klagenfurt'ta birer büro kurulmuştur. Özellikle bu merkezlerden yeyedis deneysel projelerin, 10-14 yaş grubu için yapılan okul programlarının yaşama uygunluğunu gözlemekten sorumludur (Austria Facts And Figures, 1988, s. 122).

Avusturya eğitim sisteminde 1962 eğitim yasasına uygun olarak, Üniversite dışındaki eğitime ilişkin yetki ve sorumluluklar merkez yönetimi, eyalet yönetimi ve bölge yönetimleri arasında paylaşılmıştır. Okulöncesi eğitime ilişkin yetkiler yerel yetkililerde, zorunlu eğitim kurumlarının yönetiminde ise eğitim büroları ve yerel yetkililer birinci derecede, eyalet yönetimi orta düzeyde ve Eğitim ve Sanat Bakanlığı en üst düzeyde sorumludur (Unesco, Integration of General And Technical And Vocational Education, 1986, s. 75).

İlk ve ortaöğretimde kadrolama ve denetim konularında eyalet ve bölge yetkililerinin zincirleme sorumluluğu sözkonusudur. Ancak Program konularında sonul sorumluluk merkez yönetimine aittir (Unesco, Integration Of General And Technical And Vocational Education, 1986, s. 74).

Federal Eğitim ve Sanat Bakanlığı, çeşitli birim ve bölümlerden oluşur. Mevcut iki birim bir genel direktör tarafından yönetilir. Bu direktörler doğrudan bakana karşı sorumludur. Bu birimler Avusturya'daki tüm ilk ve ortaöğretim okullarının halka açılması ve pedagojik işleri yürütmekle yükümlüdür. Birinci birim genel öğretim, ikinci birim mesleki eğitimle ilgili işleri yürütür. Ayrıca kurulan özel birimler, eğitim programlarındaki uzmanlık alanlarını yansıtır ve herbiri, bir direktör tarafından yönetilir. Bu direktörler, genel direktöre karşı sorumludurlar. Bu birimler program geliştirme kadar etkinliklerin yürütülmesi işlevini de yerine getirirler (Integration of General And Technical And Vocational Education, 1986, s. 76).

Avusturya eğitim sisteminin yönetim yapısı Ek-2'de ayrıntılı olarak görülmektedir.

Avusturya'da 1975 yılında kabul edilen "Üniversite Örgütlenme Yasası" enstitüler, fakülteler, akademik senato ve rektörden oluşan bir üniversite yapısı kurmuştur. Bu yasada, kalkınmaya hizmet eden bir araç olarak üniversitelere sosyal bir sorumluluk verilmiştir. Avusturya'da yükseköğretim kuruluşları doğrudan Federal Bilim ve Araştırma Bakanlığı'nın yönetimi altındadır. Ancak sanat okulları Federal Eğitim ve Sanat Bakanlığı'nın sorumluluk alanı içindedir (International Encyclopedia of Higher Education, 1978, s. 569).

Dört genel üniversite ve Linz Üniversitesi'nin yönetim yapısı benzerdir. Akademik Senato, Üniversitenin en üst yönetim organıdır. Bu senato, rektör, rektör yardımcısı, dekan, fakültelerin temsilcileri, profesör olmayan eğitim ve araştırmacı kadrosu ve öğrenci temsilcilerinden oluşur. Rektör üniversitenin resmi yöneticisidir. Ayrıca üniversitenin temsil edilmesi ve düzenin korunması görevlerini yerine getirir. Avusturya'da rektörler bir yıl için atanır (International Encyclopedia Of Higher Education, 1978, s. 566).

Üniversiteler, fakültelere bölünmüştür. Her fakülte bir Dekan tarafından yönetilir. Fakültedeki diğer akademik yetkililer, "profesörler kurulu", ve "çalışma komisyonu"dur. Çalışma komisyonu, öğrenciler, öğretim ve araştırma kadrosu temsilcilerinden oluşur ve çalışma konularını saptar.

Teknik Üniversitelerde akademik yetkililer, rektör profesörler yönetim kurulu, akademik senato, dekanlar, fakülte yönetim kurulları ve çalışma komisyonlarından oluşur. Üniversite Örgütlenme Yasası'na göre, Üniversiteler üç düzeyden oluşur. En Alt düzeyde enstitüler vardır ve

bunlar özel alanlardaki tüm eğitim ve araştırmaları yürütmekten sorumludur. Asıl yönetim yetkisi, akademik senato ve rektördür. Fakültelerin akademik araştırmaları ve eğitim işlerinin planlanması, koordinasyonu ve denetimini bu organlar yerine getirir (International Encyclopedia Of Higher Education, 1978, s. 567).

4. AVUSTURYA EĞİTİM SİSTEMİNDE YÖNETİM SÜREÇLERİ

Bu bölümde Avusturya eğitim sisteminde çeşitli yönetim süreçlerinin işleyişi konusunda özet bilgiler yer almaktadır.

4.1. Karar Süreci

Avusturya eğitim sisteminde karar yetkileri, merkez, eyalet ve bölgeler arasında dağıtılmıştır. Federal düzeydeki Eğitim ve Sanat Bakanlığı üniversiteler dışındaki eğitim kurumları ve eğitim konuları ile ilgili temel kararların alınmasından sorumludur. Bakana danışmanlık yapmak üzere, reform ve danışma komisyonları kurulmuştur. Bu organlar karar sürecine yardımcı olan birimlerdir.

Ülke eğitim sisteminde, üst düzeyde Federal Eğitim ve Sanat Bakanlığı, orta düzeyde Eyalet Eğitim Yetkilileri ve eğitim büroları hiyerarşik bir yönetim zinciri oluşturur. Okulöncesi eğitimde yalnızca yerel yetkililer söz sahibi iken, ilk ve ortaöğretim okulları hiyerarşik bir düzen içinde merkezden ve yerinden yönetilir (The Integrasyon Of General And Technical And Vocational Education, 1986, s. 74).

Yükseköğretimde merkezi düzeyde karar yetkisi Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı'na aittir. Üniversiteler eğitim ve araştırma konularında özerktir.

4.2. Planlama Süreci

Avusturya'da eğitim sisteminin planlanmasından, Eğitim ve Sanat Bakanlığı içindeki Planlama ve İstatistik Bölümü sorumludur.

Avusturya'da devlet okulları, federal bütçeden finanse edilir. Bu arada eyalet ve belediye bütçelerinden de kaynak ayrılır. Devlet eğitim sisteminin finanse edilmesi için alınan özel vergiler yoktur (World Survey Of Education, 1971, s. 169).

Avusturya eğitim sisteminde yerel yönetimler aha çok zorunlu eğitimde, araç-geç ve binalardaki harcamalara katılmaktadır. Bunun dışındaki tüm finansman kaynakları Bakanlık tarafından sağlanmaktadır. Ülkede, bir yılda okulöncesi, ilkokul ve ortaokuldaki bir öğrenciye

30.000 Şilin, lisede 42.000 şilin mesleki ve teknik öğretimde 50.000 şilin, yükseköğretimde 80.000 şilin harcanmaktadır (MEGSB, 1988, s. 40).

Avusturya'da 1987 yılı devlet bütçesinden eğitime ayrılan pay % 8,1'dir. Bu ödeneğin % 15'i ise eğitim yatırımları için ayrılmıştır (MEGSB, 1988, s. 40).

4.3. Örgütlenme Süreci

Avusturya eğitim sisteminin örgütlenmesi yasal düzenlemelerle gerçekleştirilmektedir. 1962 Okul Örgütlenme Yasası ve 1975 Üniversite Örgütlenme Yasası başlıca yasal metinlerdir.

Avusturya'da devlet okul binalarının yapımından İnşaat ve Teknoloji Bakanlığı sorumludur. Her yıl Eğitim ve Sanat Bakanlığınca gereksinim duyulan okul tür ve sayıları kararlaştırılarak, buna uygun olarak binalar yapılır (World Survey Of Education, 1971, s. 170). Avusturya'da 1970-1987 yılları arasında 332 okul binası tamamlanmıştır (Austria Facts And Figures, 1988, s. 122).

İlk ve orta dereceli okullarda kadrolama sorumluluğu eyalet ve yerel eğitim yetkililerinin sorumluluğu altındadır (Integration of General And Technical And Vocational Education, 1986, s. 74).

Avusturya'da okul donatımının sağlanması sorumluluğu okul koruma yetkililerine aittir. Ayrıca Ulusal Eğitimsel Filimler Bürosu, eğitim araçları konusunda bütün okullara hizmet verir (World Survey Of Education, 1971, s. 170). Avusturya'da öğrencilerin ders kitapları parasızdır ve devlet tarafından karşılanır. Ders kitapları komisyonlarca yazılarak, öğretmenler kurulu tarafından okutulması uygun olanlar seçilir (MEGSB, 1988, s. 40).

4.4. Koordinasyon Süreci

Avusturya eğitim sisteminde okulöncesi, ilk ve orta dereceli okullarda eğitim etkinliklerinin koordinasyonundan eyalet ve bölge düzeyleri sorumlu olmakla birlikte, Federal Eğitim ve Sanat Bakanlığı da genel koordinasyonun sağlanması görevini yürütmektedir.

Yükseköğretimde ise en üst düzeyde Bilim ve Araştırma Bakanlığı koordinasyon işlevini yerine getiren başlıca organdır. Bunun dışında üniversitelerde koordinasyon işlerini akademik senato yerine getirir.

4.5. Değerlendirme Süreci

Avusturya Eğitim sisteminde federal, eyalet ve yerel düzeylerdeki eğitim denetimi "Federal Okul Denetimi Yasası"na göre yapılır. Eğitim denetiminden federal düzeyde Eğitim ve Sanat Bakanlığı, alt düzeylerde ise eyalet ve bölge okul yönetim kurulları sorumludur. Denetim görevi, eyalet okul müfettişleri, mesleki eğitim okul müfettişleri ve yerel okul müfettişleri eli ile yürütülür (World Survey Of Education, 1971, s. 170).

5. SONUÇ

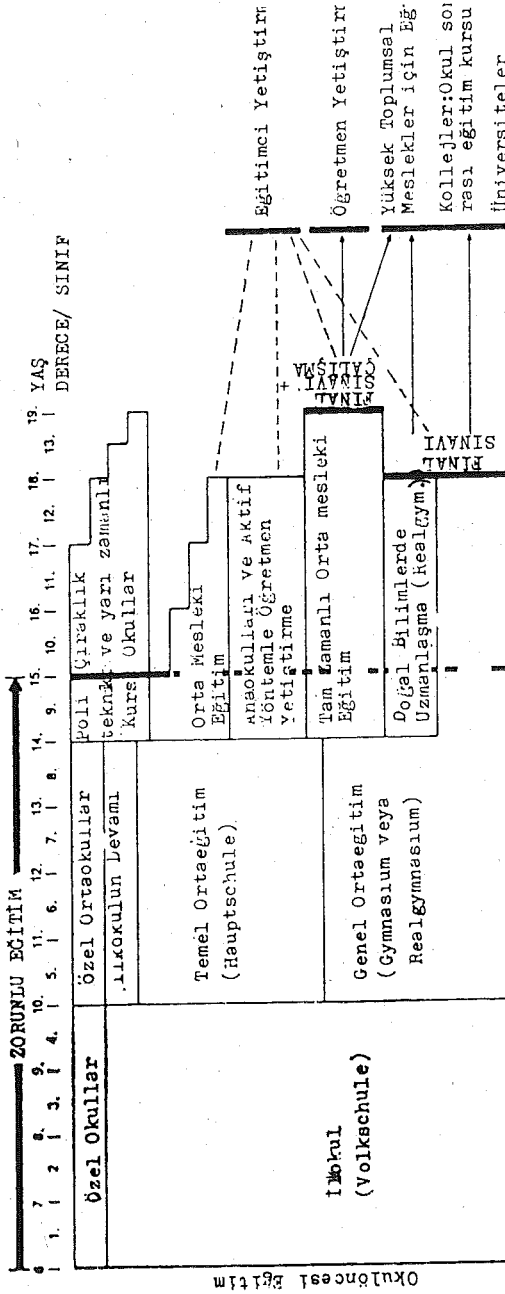
Köklü bir eğitim geleneğine sahip olan Avusturya'da dünyanın Almanca eğitim yapan en eski üniversitesi olan Viyana Üniversitesi 1365 yılında kurulmuştur. Böylesine eski ancak sürekli reformlarla çağdaşlık özelliğini koruyan bir eğitim sistemi bir yandan ülkede bilim ve sanatın gelişmesini, diğer yandan barış alanında 2, tıp alanında 6, fizik alanında 3, kimya alanında 4, ekonomi alanında 1 olmak üzere toplam 16 Nobel ödülünün kazanılmasını sağlamıştır (Austria Facts And Figures, 1988, s. 131-132).

Eğitim sorunlarını büyük ölçüde çözümlenmiş, buna paralel olarak eğitim gören öğrencilere çok iyi hizmetler sunan Avusturya eğitim sistemi amaç, yapı ve süreç boyutlarıyla sürekli kendini yenilemekte ve gelişmektedir.

KAYNAKLAR

- Ana Britanica Genel Kültür Ansiklopedisi. Cilt 3, Ana Yayıncılık A.Ş., 1987.
- Austria Facts And Figures*. To The Friends Of Austria, Published By The Federal Press Service, Vienna, 1988.
- Austria: Organization Of Education In 1977-1979*. Asport Presented At The 37 th International Conference On Education, IBE, UNESCO, Geneva, July, 1979.
- MEGSB, *Bazı Ülkelerin Eğitim Sistemleri*. Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Ankara: 1988.
- The Austrian Educational System*. Austria Documentation, Published By The Federal Press Service, Vienna, 1984.
- The Encyclopedia Of Education, Volume 1, The Mc Millan Company, USA, 1971.
- The International Encyclopedia Of Higher Education, Volume 1, Jossey Bass Publisher, San Francisco, 1978.
- UNESCO, *The Integration of General And Technical And Vocational Education*. Trends And Issues In Technical And Vocational Education, 3, Paris, 1986.
- World Survey Of Education, V, Educational Policy, Legislation And Administration. Paris, 1971.

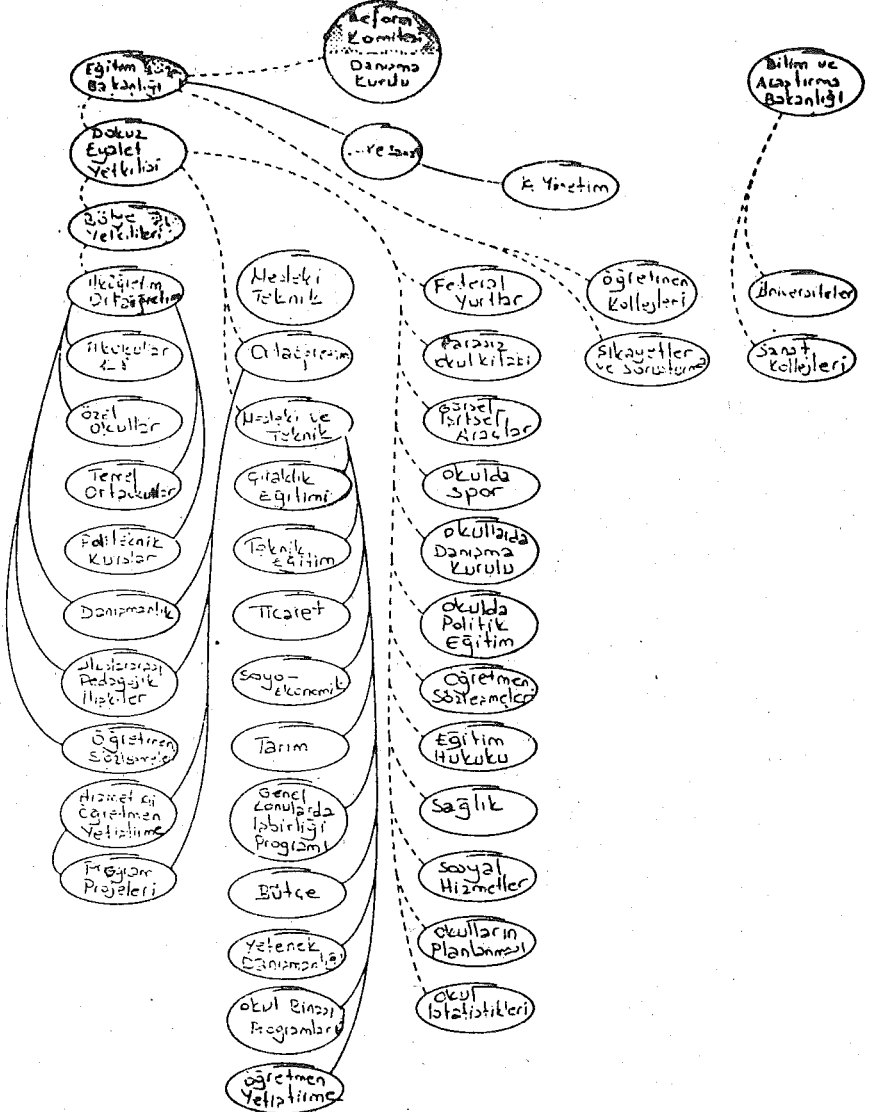
EK — I
AVUSTURYA EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI

Kaynak: (Austria Facts And Figures, 1988, s.119).

EK - 2

AVUSTURYA EĞİTİM SİSTEMİNİN YÖNETİM YAPISI

Kaynak: The Integration of General And Technical And Vocational Education, 1986, s. 75.